

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 1211/2024
29.10.2025. године
Београд

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Бранке Дражић, председника већа, Марине Милановић и Мирјане Андријашевић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Душан Лазаревић, адвокат из ..., против тужене ББ из ..., чији је пуномоћник Мила Јанковић, адвокат из ..., ради дуга, одлучујући о ревизији тужене, изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 5058/19 од 02.07.2021. године, у седници одржаној дана 29.10.2025. године, донео је

РЕШЕЊЕ

УКИДАЈУ СЕ пресуда Апелационог суда у Београду Гж 5058/19 од 02.07.2021. године у ставу првом изреке и пресуда Вишег суда у Београду П 1264/15 од 23.01.2019. године у делу става првог изреке у односу на износ главног дуга од 42.890 евра у динарској противвредности по средњем курсу НБС на дан исплате, па се у укинутим деловима предмет **ВРАЋА** првостепеном суду на поновно суђење.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Београду П 1264/15 од 23.01.2019. године, ставом првим изреке, усвојен је тужбени захтев тужиоца, па је обавезана тужена да тужиоцу на име уговора о зајму исплати износ од 42.890 евра у динарској противвредности по средњем курсу НБС на дан исплате са припадајућим каматама по стопи Европске централне банке на валуту евро, а све у динарској противвредности по средњем курсу НБС на дан исплате, на начин како је то наведено у ставу првом изреке пресуде; ставом другим изреке, обавезана је тужена да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 432.660,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж 5058/19 од 02.07.2021. године, одбијена је као неоснована жалба тужене и потврђена пресуда Вишег суда у Београду П 1264/15 од 23.01.2019. године у делу става првог изреке у односу на износ главног дуга од 42.890 евра у динарској противвредности по средњем курсу НБС на дан исплате (став први изреке), укинута је иста пресуда у преосталом делу става првог изреке у односу на досуђене камате и у ставу другом изреке и предмет враћен истом суду на поновно суђење (став други изреке).

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужена је благовремено изјавила ревизију из свих законом прописаних разлога.

Испитујући побијану пресуду на основу члана 408. Закона о парничном поступку - ЗПП („Службени гласник Републике Србије“ број 72/11 ... 18/20), Врховни суд је утврдио да је ревизија тужене основана.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац и тужена су били у зајмодавном односу по ком је тужена, у својству зајмопримца, у више наврата од тужиоца као зајмодавца лично позајмљивала новчане износе, а од фирме тужиоца узимала робу на рате, коју је касније отплаћивала у роковима и износима уговореним у тренутку куповине робе. Тужена је својеручно написала и потписала признаницу из 2009. године пред сведоцима ВВ и ГГ, који су наведено и потврдили када су саслушани као сведоци у поступку, а тужена је својеручно и без принуде написала изјаву која је оверена пред Првим основним судом у Београду под Ов. бр. 6563/12 од 17.01.2012. године, из којих је утврђено да дуг тужене према тужиоцу износи 42.890 евра.

На основу тако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је закључио да је тужбени захтев тужиле основан у целости, а другостепени суд је закључио да је тужбени захтев тужиле основан за износ главног дуга од 42.890 евра, те да су у конкретном случају испуњени услови за примену члана 557. и 562. Закона о облигационим односима, а да тужилца није доказала да је у питању зеленашки уговор, па нису испуњени услови из члана 141. Закона о облигационим односима, као и да је неоснован истакнути приговор застарелости тужиоачевог потраживања у смислу члана 371. ЗОО, па су одлучили као у побијаним пресудама.

Такав закључак и правни став нижестепених судова Врховни суд не прихвата.

По оцени Врховног суда основани су ревизијски наводи да је у проведеном поступку начињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 1. ЗПП, јер није примењен члан 8. ЗПП – нема савесне и брижљиве оцене сваког доказа засебно и свих доказа као целине, па самим тим ни резултата целокупног поступка које су чињенице узете као доказане, због чега је чињенично стање остало непотпуно утврђено, што је довело до погрешне примене материјалног права.

Чланом 557. Закона о облигационим односима – ЗОО прописано је да се уговором о зајму обавезује зајмодавац да преда у својину зајмопримцу одређену количину новца или којих других заменљивих ствари, а зајмопримац се обавезује да му врати после извесног времена исту количину новца, односно исту количину ствари, исте врсте и истог квалитета. Према члану 562. истог Закона, зајмопримац је дужан вратити у уговореном року исту количину ствари, исте врсте и квалитета (став 1.). Ако уговарачи нису одредили рок за враћање зајма, нити се он може одредити из околности зајма, зајмопримац је дужан вратити зајам по истеку примереног рока који не може бити краћи од два месеца рачунајући од зајмодавчевог тражења да му се зајам врати.

У овом спору тужилац је са позивом на два писана писмена која означава као признанице и писаној изјави тужене, тужбеним захтевом тражио да му тужена врати износ од 42.890 евра са каматом у динарској противвредности, тврдећи да је тај износ позајмио туженој. Међутим, прво писмено означено као признаница, на којој су нижестепени судови засновали своју одлуку је без броја и датума, у истом није наведено време и место када је овде тужилац позајмио туженој и члановима њене породице одређени новчани износ, а наведену признаницу потписала је само тужена, а не и наведени сведоци у истој. У одговору на тужбу тужена је навела да је спремна да тужиоцу исплати износ до 25.000 евра у неколико рата, уколико тужилац докаже основаност свог потраживања, а саслушана као странка у поступку навела је да је пар пута позајмила од тужиоца по 5.000 евра, да је тужиоцу као физичком лицу дуговала укупно 20.000-так евра (који износ у себи садржи и главни дуг и камату на камату), али да му је исти исплатила кроз зарачунату камату тако да му више не дугује ништа. Приликом саслушања парничних странака тужилац је навео да је тужена њему лично и његовом предузећу „Топлица“ ДОО остала дужна укупно осамдесет и нешто хиљада евра. Износ од 43.000 евра је предмет ове парнице који је тужилац као физичко лице усменим уговором о зајму позајмио туженој у периоду од 2007. до 2009. године, те да су увек сачињаване признанице у присуству сведока, а да камата није била уговорена, те да је тужена својеручно писала и потписала наведене признанице. Тужена јесте уплаћивала неке износе од по 35.000,00 – 40.000,00 динара, али се то односило на фирму тужиоца „Топлица“ ДОО, те да је признаница из јуна 2011. година сачињена на његов захтев, односно уговор о продаји покретних ствари од 28.06.2011. године који је сачињен на меморандуму „Топлица“ ДОО који износ је укључивао збирно и дуг према њему лично и његовој фирми (иако у наведеном писмену тако не стоји); изјаву од 17.01.2012. године тужена је својеручно потписала и оверила у суду, да је наведено да дугује укупно 86.000 евра тужиоцу и његовој фирми, да је све била слободна воља тужиле, а да се он није бавио зеленашењем и није туженој зарачунавао никакву камату.

По оцени Врховног суда нижестепени судови нису на сигуран и поуздан начин утврдили висину предметног дуга. Ово са разлога што није утврђено (нити се тужилац изјаснио) када, у којим износима и са којим роковима је тужилац лично девизе позајмио туженој, па је наведен укупан износ од 42.890 евра, код чињенице да је тужилац навео да су за те позајмице сачињаване признанице у присуству сведока, нити је утврђено да ли је код примопредаје новца било присутних сведока. Писмено означено као прва признаница, на којој нижестепени судови заснивају своје одлуке је без броја, датума и без потписа сведока и једино се она односи на дуг тужене према тужиоцу лично, док се друго писмено означено као признаница од 28.06.2011. године односи на укупан дуг према тужиоцу лично и његовој фирми у износу од 86.590 евра, али у Уговору о продаји покретних ствари бр. 28/06 од 28.06.2011. године на меморандуму фирме „Топлица“ ДОО наведен је дуг од 86.590 евра за купљену робу од фирме тужиоца „Топлица“ ДОО; у овереној изјави тужене од 17.01.2012. године наведен је њен укупан дуг у износу од 86.590 евра. Код утврђеног да је на меморандуму фирме тужиоца „Топлица“ ДОО наведено да за испоручену робу чија је укупна вредност 86.590 евра дуг тужене према тој фирми износи 86.590 евра (а заправо је реч о укупном дугу и према тужиоцу лично и према тужиочевој фирми) нижестепени

судови нису ценили приложени доказ да је тужиочева фирма „Топлица“ ДОО водила против тужене посебну парницу за дуг тужене према тој фирми под П 1265/15 нити је утврђено да ли је и на који начин окончана та парница. Нижестепени судови нису ценили ни приложени доказ да је тужена Вишем јавном тужилаштву у Београду поднела кривичну пријаву 29.12.2017. године са предлогом да подигне оптужницу против окривљеног АА из ... како би се окривљени казнио по закону због извршења кривичног дела зеленаштво из члана 217. став 3. КЗ РС у стицају са кривичним делом изнуде из члана 214. став 4. КЗ РС, нити је утврђено да ли је по истој започет, спроведен и окончан поступак пред надлежним судом.

У погледу основаности тужбеног захтева и висине предметног дуга, нижестепени судови морају водити рачуна о правилу о терету доказивања из члана 228. у вези члана 231. ЗПП. Тако према члану 231. ЗПП уколико суд на основу изведених доказа (члан 8.) не може са сигурношћу да утврди неку чињеницу, о постојању чињенице закључиће применом правила о терету доказивања. Страна која тврди да има неко право сноси терет доказивања чињенице која је битна за настанак и остваривање права, ако законом није другачије одређено (став 2.).

Из члана 231. ЗПП произилази да је тужилац имао обавезу да докаже тачне износе које је позајмио туженој, а на туженој је била обавеза да побија те чињенице и докаже да ли је и у ком износу вратила позајмљени новац тужиоцу.

Из наведених разлога нижестепене пресуде су морале бити укинуте у наведеним деловима.

У поновном поступку нижестепени судови ће поступити по изнетим примедбама овог суда, правилно и потпуно ће утврдити чињенично стање, након чега ће правилном применом материјалног права донети правилну и на закону засновану одлуку.

Са наведених разлога одлучено је као у изреци применом члана 415. став 1. и члана 416. став 2. Закона о парничном поступку.

**Председник већа-судија,
Бранка Дражић, с.р.**

**За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић**